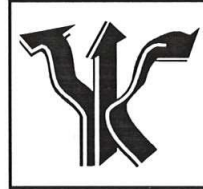

ЛЬВІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

МАУП

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ
ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

з дисципліни
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ»

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ
ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ Д8 ПРАВО

Введено в дію: 01.09.2025 р.

Наказ № 19-О від 29.08.2025 р.

Директор Львівського інституту

Ірина Іванівна
ІРАТ «ВНЗ «МАУП»
Любов ЛЕЛИК

Львів 2025

Марусяк Л. О., Туркот О. А. Актуальні проблеми цивільного права та процесу : методичні рекомендації щодо виконання та захисту курсової роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D8 Право освітньої програми «Право». Львів : Львів. ін-т ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2025. 23 с.

Укладачі:

Марусяк Л. О. – к.ю.н., доцент кафедри права

Туркот О. А. – к.ю.н., доц., доцент кафедри права

Рецензенти:

Деревянко Б. В., д.ю.н., професор, Головний науковий співробітник відділу міжнародного приватного права та правових проблем євроінтеграції Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

Граб М. І., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри права Львівського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Відповідальний за випуск:

Лелик Л. І. – к.е.н., доц., директор

Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

*Схвалено на засіданні кафедри права
Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
(протокол № 01/25/26 від 28.08.2025 р.)*

*Затверджено Вченою радою
Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
(протокол № 01 від 29.08.2025 р.)*

Методична розробка містить практичні рекомендації щодо правил, етапів, алгоритмів та механізмів виконання та захисту курсової роботи, а також зразки оформлення відповідних документів, списку першоджерел та використаної літератури.

ПЕРЕДМОВА

Навчальний процес у Львівському інституті ПрАТ «ВНЗ «МАУП» передбачає різні форми індивідуальної роботи студентів, що забезпечує засвоєння ними здобутих знань, сприяє оволодінню практичними навичками роботи, дозволяє розвинути їх професійні уміння, збагатити культуру та ерудицію. У набутті професійних навиків роботи важливе місце займає виконання курсової роботи.

Курсова робота – це навчальне дослідження студента, метою якого є закріпити, поглибити та узагальнити знання, одержані ним під час вивчення дисциплін та навчитися самостійно застосовувати ці знання щодо комплексного рішення конкретних практичних задач в межах проведення аналітичного дослідження з використанням теорії управління, методів економічного аналізу. Курсова робота, поряд з вивченням лекційного матеріалу, участю у семінарських та практичних заняттях, є невід’ємною складовою частиною, передбаченою навчальною програмою.

Курсова робота – це форма самостійної роботи студента, яка потребує ретельного вивчення спеціальної наукової як монографічної, так і іншої літератури, статей, збірників тощо. Підготовка та написання курсових робіт допомагає студенту значно розширити й поглибити спеціальні знання з дисциплін, набутти досвіду самостійного вивчення та аналізу спеціальної літератури.

Викладачами кафедри права відповідно до основного змісту навчальної дисципліни розробляються тематики курсових робіт, які розглядаються та затверджуються на засіданнях кафедри. Тематика курсових робіт повинна щорічно корегуватись з урахуванням набутого досвіду, побажань керівників курсових робіт. Вона повинна бути актуальною і відповідати вимогам державного стандарту та перспективам розвитку суспільства.

Керівництво курсовими роботами здійснюється викладачами кафедри. Організація та контроль за процесом підготовки й захисту курсових робіт покладається на завідувача кафедри та наукових керівників курсових робіт.

Пошук студентом необхідних відомостей, їх систематизація, узагальнення, аналіз, висновки – необхідні умови написання курсової роботи. Виконати ці вимоги студенту допоможе науковий керівник під час відповідних консультацій.

У процесі роботи студент розвиває та вдосконалює такі навички та уміння:

- самостійно формулювати проблему дослідження;
- визначати мету, основні завдання, об’єкт та предмет дослідження;
- здійснювати пошук та добір потрібної наукової та статистичної інформації;
- логічно та аргументовано висловлювати свої думки, пропозиції та робить висновки;
- здійснювати правильне оформлення науково-дослідного матеріалу;
- набувати навиків публічного захисту підготовленої роботи (наукові повідомлення, відповіді на питання, захист власної точки зору тощо).

Мета цих методичних розробок – допомогти студентам в написанні та оформленні курсової роботи. В основу покладено вимоги нормативних документів (державних стандартів), щодо оформлення. У методичних рекомендаціях використано розробки, що містяться в різних довідкових матеріалах.

Методичні розробки містять основні вимоги до виконання курсової роботи, її структури, технічного оформлення, переліку основних етапів підготовки і виконання дослідження, вказівки до проведення захисту курсової роботи та критерії оцінювання.

1. НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Етапи написання курсової роботи

Курсова робота є результатом вивчення певного циклу дисциплін чи будь-якої окремої навчальної дисципліни. При виконанні курсової роботи необхідно дотримуватись наступного алгоритму:

1. Вибір теми курсової роботи.
2. Обґрунтування з керівником роботи напрямків дослідження.
3. Складання особистого календарного плану роботи.
4. Вивчення питань за першоджерелами та їх аналіз за темою.
5. Постановка мети та задач дослідження, складання плану роботи.
6. Визначення об'єкту та предмету дослідження.
7. Вибір методів дослідження.
8. Підготовка теоретичної частини:
  - формулювання актуальності, значимості,
  - постановка мети і завдань,
  - визначення об'єкту та предмету,
  - вибір методів (методик) проведення дослідження.
9. Проведення аналітичного дослідження. Опис процесу дослідження.
10. Обробка, аналіз та інтерпретація отриманих результатів дослідження.
11. Написання основної частини роботи.
12. Формулювання висновків. Оформлення рекомендацій.
13. Складання бібліографічного списку використаних джерел.
14. Технічне оформлення курсової роботи.
15. Підготовка до захисту курсової роботи.
16. Захист курсової роботи.

Цей порядок є рекомендаційним, тому його варто дотримуватися при виконанні курсової роботи.

1.2. Вибір та обґрунтування напрямків дослідження

Тема курсової роботи обирається студентом на кафедрі з переліку затверджених завідувачем кафедри тем курсових робіт, які доводяться до відома студентів на початку навчального семестру.

При виборі теми курсової роботи студент має право звернутися за консультацією на кафедру, на якій буде виконуватися курсова робота. Крім того на кафедрі студенти мають можливість отримати методичні вказівки щодо написання курсових робіт.

Суттєву допомогу у виборі теми може надати ознайомлення з аналітичними оглядами, статтями у спеціальній періодиці, тематикою раніш виконаних курсових та кваліфікаційних робіт, а також бесіди та консультації з науковим керівником, у процесі яких можна виявити важливі проблеми, які є актуальними у теорії та практиці права.

Обираючи тему, студент повинен з'ясувати, у чому міститься мета, конкретні задачі та аспекти розробки. Для цього слід визначити, у чому полягає суть ідеї, що пропонується, актуальність теми.

Науковим керівником призначається викладач кафедри права. Він спрямовує роботу студента, допомагає йому оцінити можливі варіанти рішення, але вибір рішення – це задача самого студента. Студент як автор роботи, що виконується, відповідає за прийняті рішення, за правильність отриманих результатів та їх фактичну точність.

1.3. Вимоги до виконання курсової роботи

Перш ніж розпочинати писати курсову роботу, студент має ознайомитися з основними вимогами до її виконання:

1. Актуальність теми. Актуальність у перекладі з латинської мови означає важливість, практичне значення теми, що підлягає вивченню. Ступінь актуальності курсової роботи визначається сучасними потребами суспільства, важливістю і значущістю питань для правника, що розкриваються в курсовій роботі.

2. Достатній теоретичний рівень. Ця вимога означає, що студент повинен розкрити обрану тему курсової роботи розглядаючи загальні теоретичні підходи до обраної проблеми: теоретичні основи, сутність (визначення) основних понять, класифікаційні характеристики та групи, сучасні тенденції предмету дослідження, наукові концепції, науково-методичні підходи до формування, оцінки, контролю, розвитку предмету дослідження. Теоретичні положення необхідно ілюструвати графічними матеріалами – схемами, графіками, діаграмами тощо. Виклад матеріалу повинен здійснюватися за схемою: теза - аргументація - висновок.

3. Дослідницький характер. Важливим етапом дослідницької діяльності студента є проведення аналітичних досліджень, що включаються у курсову роботу. До нього відносять:

- проведення дослідження, обробка, аналіз та інтерпретація отриманих результатів;
- використання опублікованої наукової літератури (книг, журнальних статей та інших розробок) вітчизняних і зарубіжних авторів для їх інтерпретації;
- систематизація та аналіз різних думок і підходів;
- формування власної точки зору на проблему, що розглядається;

4. Аналіз та узагальнення зарубіжного та вітчизняного досвіду з проблеми, що є предметом дослідження.

5. Грамотність оформлення – це важлива вимога до курсової роботи, що підвищує її якість. У роботі не повинно бути граматичних та стилістичних помилок. Необхідно дотримуватись правил цитування, оформлення посилань, списку використаних джерел науково літератури. Крім того, виконання цієї вимоги виховує у студента культуру оформлення наукових праць, що може знадобитися в майбутній практичній діяльності.

1.4. Відбір та аналіз фактичного матеріалу

Студенту потрібно пам'ятати, що основні питання, що розглядаються, майже завжди закладені в більшості різних досліджень, тому слід переглянути усі види джерел, зміст яких пов'язаний з темою роботи.

Перш за все, слід обміркувати порядок пошуку і скласти картотеку (список) літературних джерел за темою.

Знайомство зі станом вивченості теми доцільно починати з інформаційних видань, мета випуску яких – оперативна інформація як про самі публікації, так і про найбільш суттєві положення їх змісту. Студенту слід також уважно ознайомитися з тематичним каталогом.

Робота з літературою може починатися з вивчення як традиційних (карткових) каталогів та картотек, так й електронного каталогу й фонду довідкових, реферативних та бібліографічних видань.

З метою повного виявлення літературних джерел необхідно використовувати різні

джерела пошуку: каталоги і картотеки кафедри та бібліотеки Академії, а також провідних бібліотек міста, посібники, виноски і посилання в підручниках, монографіях, словниках, спеціальні періодичні видання, електронні носії інформації (Інтернет, компакт (CD та DVD) – диски з матеріалами за обраною темою).

Вивчення літератури за обраною темою слід починати з загальних робіт, щоб отримати уявлення щодо основних питань, а потім вже вести пошук нового матеріалу.

Вивчення наукової літератури – це дуже важлива робота, тому статтю або монографію слід читати з олівцем в руках, роблячи витяги.

Вивчення наукових публікацій бажано здійснювати за таким планом:

- загальне ознайомлення з твором в цілому за його змістом;
- швидкий перегляд усього змісту;
- читання у порядку розташування матеріалу;
- вибіркоче читання будь-якої частини твору;
- виписка матеріалу, що має відношення до теми, що вивчається з зазначенням автора, назви, сторінок, видання щодо подальшого складання посилань;
- критична оцінка записаного, його редагування і «чистовий» запис як фрагмент тексту майбутньої курсової роботи.

Спочатку треба звернути увагу на праці, в яких досліджуються теоретичні питання обраної теми. Доцільно також ознайомитися з відповідними розділами підручників, щоб чіткіше уявити коло проблем і відповідний напрям їх висвітлення.

При вивченні літературних джерел не слід прагнути тільки до запозичення матеріалу, але треба й обмірковувати знайдену інформацію. Останнє послужить підставою для отримання нового знання. Вивчаючи літературні джерела, слід користуватися тільки тією інформацією, яка має безпосереднє відношення до теми роботи, тому її необхідно ретельно відбирати й оцінювати. Відбір наукових фактів – це творчий процес, що вимагає цілеспрямованої роботи.

2. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Композиція курсової роботи

Курсова робота має наступну структуру:

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Основна частина.
5. Висновки.
6. Список використаних джерел.
7. Додатки.

Весь текст курсової роботи повинен підлягти рубрикації – це поділ її тексту на складові частини, а також використання заголовків, нумерація тощо.

Найпростішою рубрикою є абзац – відступ вправо на початку першого рядка кожної частини тексту.

Його розглядають як композиційний прийом, який використовується для об'єднання кількох речень, що мають загальний предмет викладу.

2.1.1. Титульний аркуш

На титульному аркуші зазначають (див. Додаток А):

- назву навчального закладу;
- назву кафедри;
- тему курсової;
- інформацію про автора роботи: курс навчання, форма навчання, назву групи, прізвище, ім'я та по-батькові (повністю та у називному відмінку) студента;
- інформацію про наукового керівника: науковий ступінь (доктор або кандидат юридичних наук), вчене звання (професор, доцент, викладач), *прізвище та ініціали, підпис. Науковий ступінь та вчене звання вказуються у скороченому вигляді (д.ю.н., проф.; к.ю.н., доц.). Потім – прізвище й ініціали. У наступному рядку – підпис наукового керівника,
- місто, рік.

2.1.2. Зміст курсової роботи

Планування змісту курсової роботи студента починається з розробки робочого плану, який готується з безпосередньою участю наукового керівника.

Спочатку робочий план тільки в основних рисах дає характеристику предмета дослідження. Такий план у подальшому може і повинен уточнюватися, але основна задача (задача), що поставлена (поставлені) перед роботою в цілому, повинна (повинні) залишатися незмінною (незмінними). У курсовій роботі пропонується включати 2,3,4 розділи для дослідження обраної теми.

Робочий план має довільну форму. Зазвичай він складається з переліку розташованих у стовпчик рубрик, які пов'язані внутрішньою логікою дослідження даної теми.

На більш пізніх стадіях роботи складається зміст, тобто такий план, який являє собою реферативний виклад розташованих у логічному порядку питань, за якими у подальшому буде систематизований весь зібраний фактично матеріал. Практично – він уже є у чернетках курсової роботи з реферативним розкриттям суті і розділів та підрозділів.

У творчому дослідженні план завжди має динамічний, рухомий характер і не може, не повинен обмежувати розвиток ідеї та задуми дослідника. Зміст повинен бути гнучким, щоб можна було включати до нього нові можливі аспекти, які можуть бути з'ясовані у процесі підготовки тексту.

Науковий керівник не тільки бере участь у розробці робочого плану роботи, але й допомагає студенту в наступному:

- рекомендує для вивчення необхідну спеціальну літературу, довідники, статистичні й архівні матеріали, інші джерела за темою;
- проводить необхідні консультації та бесіди за темою курсової роботи;
- надає поради у процесі роботи.

У курсовій роботі «ЗМІСТ» (див. Додаток Б) є другою сторінкою після титульного аркушу і відображає усі заголовки та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів курсової роботи.

Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті.

У Змісті такі пункти як ВСТУП, РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ та ДОДАТКИ пишуть великими заголовковими літерами. Всі заголовки підрозділів починаються з великої букви. Наприкінці заголовку розділу чи підрозділу крапка не ставиться.

Останнє слово кожного заголовка з'єднують крапками з відповідним йому номером сторінки у правому стовпчику змісту. Заголовки підрозділів у розділах необхідно розташовувати один під одним. При цьому позначаються із зазначенням відповідного розділу та порядковий номер підрозділу із зазначенням його назви (наприклад 1.1. Поняття інституту адміністративного права).

2.1.3. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень та термінів (за необхідності)

Якщо в курсовій роботі вжито специфічну термінологію, аббревіатуру, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед змістом.

Перелік друкують двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа – їх детальне розшифрування.

2.1.4. Написання курсової роботи

Написання курсової роботи бажано виконувати за допомогою комп'ютера, оскільки це полегшує подальше редагування тексту та надає можливість подальшого використання цього матеріалу при написанні інших наукових праць.

Рукопис бажано виконувати на стандартних аркушах білого паперу формату А-4 (210-297 мм). Такі аркуші слід заповнювати тільки з одного боку, щоб у разі необхідності можна було робити різні текстові додатки. Необхідно залишати місце для наступних доповнень та змін. Розташовувати записи на сторінці слід таким чином, щоб з одного погляду було видно, які ідеї або поняття є основними. Для виділення важливої інформації частини тексту у чернетках слід використовувати колір, підкреслювання, маркер тощо.

На початку роботи пишеться вступ. Далі виконується компонування матеріалу основної частини роботи. Для цього слід відібрати ті положення, які будуть розташовані в основній частині роботи згідно робочого плану і записати кожне з них у вигляді короткого абзацу. Після виконання чорнової версії основної частини, слід залишити час для її подальшого вдосконалення.

Після того, як у чорновому варіанті буде складена більша частина основних розділів, можна написати заключну частину.

Після цього можна приступати до редагування написаного тексту. Під час редагування необхідно досягти положення, щоб кожний абзац містив самостійну думку.

При викладанні наукових матеріалів можна користуватися наступними методичними прийомами:

- строго послідовним – коли матеріал викладається згідно з планом роботи, що передбачає, що автор не приступає до наступних розділів поки не завершить попередній (при цьому, для обробки одного розділу автору інколи приходиться перепробувати декілька варіантів поки буде знайдений кращий);

- цілісним – коли кожний розділ має наступну обробку (це передбачає, що спочатку пишеться вся робота в чорновому варіанті, а потім йде обробка окремих розділів в деталях, вносяться доповнення та виправлення);

- вибіркоким – коли розділи пишуться окремо в зручному для автора порядку до остаточної готовності фактичних даних.

2.1.5. Вступ до курсової роботи

Назву «ВСТУП» пишеться заголовковими буквами напівжирним шрифтом по середині стрічки. У ньому обґрунтовується вибір теми, висвітлюється її актуальність в сучасних умовах, мета та завдання, формулюється об'єкт та предмет, теоретико-методологічна основа, окреслюються методи та методики дослідження, а також структура курсової роботи.

Актуальність (в курсовій роботі пишеться курсивом) – прописується значущість обраної теми дослідження, проводиться критичний аналіз та порівняння з відомими способами вирішення проблеми.

Мета (в курсовій роботі пишеться курсивом) – завжди відображає спрямованість наукового пошуку та одержання наукових знань, їх експериментальну апробацію. Загальна мета конкретизується у дослідницьких завданнях, сукупність яких дає уявлення про те, що слід робити для її досягнення. Формулюючи мету, не варто писати «Вивчення...», «Досягнення...», оскільки ці слова відповідають засобу досягнення мети, а не самій меті.

Об'єкт і предмет дослідження (в курсовій роботі пишеться курсивом) – визначення аспектів процесу чи явища, що досліджуються в роботі.

Об'єкт – явище або процес, що обрано для вивчення.

Предмет – міститься в межах об'єкта і є певним його аспектом, який безпосередньо досліджується.

Завдання (в курсовій роботі пишеться курсивом) – розкривають суть теми дослідження (у теоретико-методологічних доробках, виборі групи та методології дослідження, проведенні власного аналітичного дослідження і знаходять своє тлумачення у висновках, які фіксують і узагальнюють результати їх використання). Їх послідовність має бути такою, щоб кожне з них впливало з попереднього.

Методологія – відповідний етап наукового пошуку, дозволяє здійснити підбір методів його проведення, що потім перетворюється у конкретні методики, адекватні меті, завданням дослідження та відповідають обраній групі досліджуваних. Цілеспрямований підхід, за допомогою якого досягається певна мета, щось пізнається або вивчається.

Теоретична основа – основні теоретичні положення, що стали теоретико-методологічною основою курсової роботи.

У вступі вказуються база дослідження (установа чи організація). Структура курсової роботи включає: вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

2.1.6. Основна частина курсової роботи

Основна частина складається з розділів та підрозділів. Кожний розділ починається з нової сторінки. У кінці кожного розділу формулюються висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

Основна частина складається з двох розділів. Назва розділу пишеться заголовковими літерами напівжирним шрифтом і розміщується по середині стрічки. Розділи розбиваються на підрозділи. Вони нумеруються та мають свою назву. Номер підрозділу складається з двох цифр: з номера розділу та порядкового номера власне підрозділу. Новий підрозділ починається з абзацу після вільного рядка. Номер та назва підрозділу друкується шрифтом 14 кегль Times New Roman жирний маленькими літерами.

Текст розділу і підрозділів розпочинається з абзацу після пропущеного рядка.

РОЗДІЛ 1 (вказується його назва) – це огляд наукових літературних джерел

з досліджуваної проблеми. Він ґрунтується на огляді наукових праць вітчизняних та зарубіжних дослідників, з проблеми, що вивчається. Літературні джерела підбираються і вивчаються для з'ясування ступеня наукового опрацювання питань, що досліджуються, цілеспрямованого і критичного підходу до обґрунтування і аналізу особистого досвіду дослідника.

Розділ має підрозділи (вони мають свої назви), що в свою чергу сприяє послідовності викладу матеріалу.

Підрозділи між собою мають бути *взаємопов'язаними* і мати пряме відношення до теми дослідження та обраних методик дослідження. Кожен підрозділ має мати логічне завершення – підсумок того, про що йшла мова і плавний перехід – зв'язок з наступним підрозділом.

Відповідно до принципів наукової етики у тексті необхідно робити відповідні посилання на опрацьовані джерела. У разі прямого цитування, текст подається в лапках, а посилання на джерело позначається відразу після закритих лапок у квадратних дужках, вказавши після коми сторінку, на котрій починається цитата (наприклад, [8, С. 164]). Непряме цитування супроводжується посиланням на джерело без зазначення сторінок (наприклад, [8]).

Розділ закінчується висновками.

РОЗДІЛ 2 (вказується його назва) – на базі інформації, отриманої під час вивчення теоретичних джерел, студент повинен визначитися з методикою дослідження проблемного питання в межах конкретного об'єкту. Інформаційною базою для такого дослідження можуть стати дані, зібрані студентом під час проходження практик, інформація з відкритих джерел, державна статистика. Слід звернути особливу увагу на необхідність дослідження проблеми у розвитку, виявленні її причин, чинників та наслідків. Рекомендована структура аналітичного розділу роботи, що є завершенням такого дослідження, наведена вище.

Окремим пунктом або підрозділом можуть бути винесені рекомендації щодо покращеного розв'язання проблеми.

2.1.7. Висновки до курсової роботи

Висновки є узагальненням виконаної роботи. Заклучна частина роботи (висновки) носить форму синтезу накопиченої в основній частині наукової інформації. Цей синтез являє собою послідовний, логічно обґрунтований виклад отриманих підсумків та їх співвідношення з загальною метою і конкретними задачами, що поставлені та сформульовані у вступі. Вони відображають коротке резюме наукової літератури з досліджуваної проблеми. У висновках підводиться підсумок виконаної роботи, робляться відповідні узагальнення відповідно по сформульованих у вступі завдань, звертається увага на те, на скільки виконано основні завдання курсової роботи та досягнуто мету. У стислій формі подаються наукові та практичні рекомендації.

2.1.8. Список використаних джерел

Список використаних джерел найчастіше подають в алфавітному порядку за прізвищами перших авторів праць, що використовувались у роботі. У тексті посилання позначається цифрою у квадратних дужках відповідно до номера джерела у списку. Приклади оформлення біографічного опису подано у Додатку 3.

2.1.9. Додатки

Додатки є продовженням курсової роботи, хоча їх і не враховують до загального обсягу роботи. Кожен додаток починається з нової сторінки і позначається заголовковими літерами українського алфавіту, (наприклад: Додаток А), за винятком літер Є, І, Й, О, Ч, Ї. Додатки можна ділити на окремі розділи «Додаток В.2», «Додаток В. 2.1».

Заголовок додатка друкується без підкреслень звичайним шрифтом (не курсивом) при цьому (перша літера є великою) з правого краю рядка. Зазвичай додатки курсової роботи містять діагностичний матеріал.

Додатки курсової роботи можуть містити: результати досліджень; інструкції щодо проведення досліджень; методики, опитувальники та анкети, що використовуються в роботі, котрі не широко використовуються або автор курсової роботи розробив їх самостійно чи адаптував; таблиці проміжних даних тощо.

2.2. Технічне оформлення курсової роботи

Вимоги щодо оформлення роботи (у відповідності вимогам стандарту): Курсова робота виконується у комп'ютерному варіанті, у текстовому редакторі Microsoft Word 6,0, орієнтація – книжкова, поля: верхнє і нижнє – по 2,0 см, ліве – 3,0, см, праве – 1,0 см. шрифт – Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал – 1,5, стиль Normal, абзацний відступ – 1,25. нумерація сторінок – у правому верхньому куті (титульна сторінка не нумерується, але вважається першою). Обсяг курсової роботи – 25-30 сторінок тексту.

Курсова робота має бути виконана відповідно до структури з виділенням окремих частин роботи, абзаців, з нумерацією сторінок, правильним оформленням посилань, цитат, висновків, списку використаної літератури. Охайність і грамотність у мовному та стилістичному плані теж є важливими елементами під час написання та оформлення курсової роботи.

Курсова робота виконується державною мовою.

Пошукове дослідження потребує наукового стилю викладу, що на сучасному етапі передбачає безособовий варіант: займенник «Я» не вживається, а займенник «Ми» поступово виходить з ужитку. Варто використовувати: «Можна вважати...», «Виявлено...», «Доведено...» – такі формулювання є різновидністю безособового стилю.

Курсова робота друкується з однієї сторони білого паперу.

Титульний аркуш є першою сторінкою. Його відносять до загальної нумерації сторінок, але номер сторінки на титульному аркуші не ставиться.

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, таблиць, рисунків подаються цифрами без знаку №. Нумерація рисунків і таблиць здійснюється із врахування до якого розділу вони відносяться (наприклад табл. 1.1; рис. 2.1).

Кожний розділ курсової роботи (вступ, розділи, висновки, список використаних джерел, додатки) розпочинається з нової сторінки.

Усі основні заголовки (ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛИ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) друкуються звичайним шрифтом великими буквами (виділяється напівжирним шрифтом без підкреслень) по середині рядка. Після заголовків крапка не ставиться.

Розділ, підрозділ та текст, який відноситься до підрозділу починають писати з нового абзацу, а між ними – ставить ENTER.

Кожний розділ починають з нової сторінки, тоді як підрозділи відокремлюються від попереднього – пробілом ENTER.

Нумерацію і заголовки пунктів друкують у рядку основного тексту з абзацного відступу (наприклад 1.1 або 2.1 тощо).

Список використаних джерел та додатки в обсяг роботи не враховуються.

Правила оформлення ілюстрацій

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розмішують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери.

Таблиця 1.1

Заголовок	Назва таблиці			
	Заголовки			
	Підзаголовки	Підзаголовки	Підзаголовки	

Кожна таблиця має свою нумерацію, яка складається із двох цифр. Перша цифра свідчить про розділ, до якого вона належить, друга цифра свідчить про її порядковий номер саме в цьому розділі (наприклад, таблиця

1.3 – знаходиться в першому розділі і є в ньому третьою по рахунку, таблиця

2.4 – знаходиться в третьому розділі і є в ньому четвертою по рахунку).

До ілюстрацій відносяться також схеми, креслення, діаграми, графіки, фотографії, рисунки. Ілюстрацію розмішують після посилання у тексті, її підписують внизу під рисунком. Нумерація ілюстрацій здійснюється аналогічно нумерації таблиць. Назви розміщуються після їхніх номерів.

Підпис ілюстрації включає 4 основних елементи:

- скорочене слово рисунок «Рис.»
- порядковий номер ілюстрації 1, 2, 3... - «Рис. 2.2.»
- назву ілюстрації,
- експлікацію, яка пояснює значення цифр і позначень на ілюстрації. Назву рисунка та усі дані ілюстрації друкують 14 шрифтом.

3. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсову роботу студент захищає у присутності навчальної групи. Тези доповіді студент готує заздалегідь. Доповідь повинна бути змістовною і тривати у межах 4-5 хвилин.

У доповіді необхідно:

- назвати тему курсової роботи, показати її актуальність, мету, завдання, об'єкт, предмет, методи та методики, що використані в дослідженні;
- стисло розкрити зміст структури роботи;
- доповісти про результати роботи, зроблені висновки і внесені пропозиції.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Вміння побачити та висвітлити проблему.
2. Повнота розкриття теми та вміння аналізувати літературні джерела, цілісність та комплексність аналізу.
3. Методологічна грамотність.
4. Адекватний підбір методів та методик дослідження, відповідно до мети дослідження.
5. Якість інтерпретації.
6. Уміння науково формулювати та викладати свою думку.
7. Дотримання принципу науковості, об'єктивності та етичності.
8. Відповідність висновків та меті дослідження, їх коректність.
9. Ініціативність, творчий підхід, самостійність, оригінальність в опрацюванні матеріалу.
10. Коректність цитування, оформлення бібліографії та дотримання правил оформлення курсової роботи.
11. Захист курсової роботи: наукова грамотність представлення доповіді, культура мовлення.
12. Уміння відповідати на питання.
13. Використання засобів унаочнення під час захисту.

Оцінка курсової роботи є підсумком балів, виставлених за написання курсової роботи та її захист.

Критерії оцінювання є наступними:

- вміння побачити та порушити проблему, обґрунтувати її актуальність, рівень опрацювання теми, повнота її розкриття, повнота аналізу літературних джерел, методологічна грамотність, адекватний підбір методів дослідження, якість інтерпретації результатів дослідження, коректність висновків 50 балів;
- правильність та акуратність оформлення курсової роботи та бібліографії – до 10 балів;
- виступ на захисті – до 20 балів;
- вчасне виконання курсової роботи. Вона повинна бути подана на кафедру не пізніше як за два тижні до захисту (згідно з навчальним розкладом) – 10 балів;
- мовне оформлення та володіння стилем наукового викладу, уміння відповідати на

поставлені питання – до 10 балів.

За результатами захисту курсової роботи студенту виставляється диференційована оцінка. Результати захисту курсової роботи оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та вказуються бали.

Оцінка курсової роботи:

Рейтинг студента	Оцінка за шкалою ESTS	Визначення	Оцінка	
			за національною системою	за системою факультету
90-100	A	Відмінно (EXCELENT) – відмінне виконання з незначною кількістю неточностей	Відмінно	5
82-89	B	Дуже добре (VERI GOOD) – вище середніх стандартів, але з деякими неточностями	Добре	4
75-81	C	Добре(GOOD) – в цілому змістовна і правильна робота з певною кількістю незначних помилок	Добре	4
68-74	D	Задовільно (SATISFACTORI) – непогано, але зі значною кількістю недоліків	Задовільно	3
60-67	E	Достатньо (SUFFICIENT) – виконання відповідає мінімальними критеріями	Задовільно	3
35-59	FX	Незадовільно (FAIL) – необхідна ще певна додаткова робота для успішного складання екзамену	Незадовільно	2
1-34	F	Незадовільно (FAIL) – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс	Незадовільно	2

Якщо студент отримає незадовільну оцінку, він повинен виконати роботу за новою темою або переробити попередню роботу в терміни, встановлені денним відділенням інституту.

5. ПЕРЕВІРКА КУРСОВИХ РОБІТ

Перевірка курсових робіт здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про перевірку академічних і наукових текстів на плагіат та їх розміщення і їх зберігання в інституційному репозитарії ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна академія управління персоналом».

Перевірка курсових робіт здобувачів вищої освіти на академічний плагіат здійснюється за допомогою Інтернет-сервісів на основі внутрішньої бази документів Академії та в Інтернеті на безоплатній основі.

Перевірка рукописів курсових робіт на академічний плагіат проводиться на підставі заяви здобувача а вищої освіти (за формою, поданою у Додатку 1 Положення про перевірку академічних і наукових текстів на плагіат та їх розміщення і їх зберігання в інституційному репозитарії ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна академія управління персоналом»).

Перед перевіркою на академічний плагіат здобувач вищої освіти (автор курсової роботи) в термін не пізніше 15 календарних днів перед попереднім захистом курсових робіт та не пізніше 10 днів перед захистом курсової роботи:

- готує файл курсової роботи у форматі, прийнятному для перевірки на плагіат;
- може перевірити курсову роботу за допомогою безкоштовних програм чи сервісів (наприклад, Etxt Antiplagiat), і ознайомити з результатами перевірки керівника курсової роботи;
- подає готовий файл завершеної курсової роботи відповідальній особі на рівні випускової кафедри або інституту (якщо такі призначені).

Перевірка здійснюється відповідальною особою в термін не більше 5 календарних днів. Результат перевірки – звіти подібності – передаються Комісії з академічної доброчесності випускової кафедри та керівнику курсової роботи.

Комісія з академічної доброчесності формується на випусковій кафедрі у складі не менше 3-х осіб, що мають науковий ступінь, та 2-ох представників студентства під головуванням завідуючого кафедрою.

Комісія з академічної доброчесності приймає рішення щодо допуску до захисту здобувачів вищої освіти, роботи яких мають задовільний чи високий рівень оригінальності тексту і оформлює своє рішення в письмовій формі не пізніше ніж за 3 календарні дні з моменту одержання звітів подібності.

При потребі, для розгляду звіту подібності курсової роботи Комісія з академічної доброчесності може залучати здобувача вищої освіти та його наукового керівника або керівника курсової роботи.

Рішення Комісії з академічної доброчесності оформлюється за встановленим зразком, наведеним в Додатку 2 Положення про перевірку академічних і наукових текстів на плагіат та їх розміщення і їх зберігання в інституційному репозитарії ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» в двох екземплярах, перший примірник залишається на кафедрі, а другий – вкладається у курсову роботу.

Роботи, які мають низький рівень оригінальності тексту повертаються здобувачам вищої освіти на доопрацювання на термін не більше 2 календарних днів.

Після чого відправляється на повторну перевірку, яка здійснюється в термін не більше 3 календарних днів.

Роботи, які мають неприйнятний або низький рівень оригінальності тексту за результатами повторної перевірки не допускаються до захисту.

На основі поданих звітів та рішень Комісії з академічної доброчесності, затверджених на засіданні кафедри відповідальна особа від кафедри (для курсових робіт) формує список допущених до захисту здобувачів вищої освіти.

По завершенні повного процесу перевірки текстів на плагіат, включаючи повторну перевірку, сформовані звіти подібності та висновки Комісії з академічної доброчесності Відповідальні особи в обов'язковому порядку надають Раді з академічної доброчесності Академії.

6. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ»

1. Цивільно-правовий метод регулювання та його роль у сучасній правовій системі України.
2. Проблеми реалізації принципу диспозитивності у цивільному праві.
3. Юридичні факти у механізмі цивільно-правового регулювання: проблеми класифікації.
4. Недійсність правочинів: судова практика та колізійні аспекти.
5. Вплив волевиявлення сторін на чинність цивільно-правових договорів.
6. Захист честі, гідності та ділової репутації в умовах цифрового суспільства.
7. Особливості здійснення права власності у спільній власності.
8. Витребування майна з чужого незаконного володіння: теорія та практика.
9. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань: сучасні тенденції судової практики.
10. Цивільно-правова відповідальність за завдання шкоди: нові підходи.
11. Проблеми правового регулювання оренди майна в Україні.
12. Інститут безпідставного збагачення: сучасна судова практика.
13. Правовий захист авторського права у цифровому середовищі.
14. Реалізація спадкових прав в умовах воєнного стану.
15. Роль добросовісності у здійсненні цивільних прав і виконанні обов'язків.
16. Предметна юрисдикція у цивільному процесі: проблеми розмежування.
17. Територіальна підсудність у цивільних справах: практика Верховного Суду.
18. Інститут представництва в цивільному процесі: теоретичні та практичні аспекти.
19. Правовий статус адвоката у цивільному судочинстві.
20. Доказування в цивільному процесі: проблеми допустимості електронних доказів.
21. Позов як процесуальний засіб захисту прав: нові підходи.
22. Підготовче провадження у цивільних справах: шляхи оптимізації.
23. Судові рішення у цивільному процесі: проблеми законності та обґрунтованості.
24. Наказне провадження: ефективність спрощених процедур у судочинстві.
25. Особливості розгляду справ про встановлення фактів, що мають юридичне значення.
26. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами.
27. Апеляційне та касаційне оскарження в цивільному процесі: судова практика.
28. Електронне судочинство в Україні: перспективи розвитку.
29. Забезпечення позову як процесуальний засіб захисту цивільних прав.
30. Вплив принципу верховенства права на реалізацію цивільного судочинства.
31. Судовий захист цивільних прав: співвідношення матеріального і процесуального аспектів.
32. Принципи цивільного права та їх відображення у цивільному процесі.
33. Відшкодування шкоди: матеріально-правовий та процесуальний механізм.
34. Реалізація зобов'язань у судовому порядку.
35. Забезпечення позову у справах про порушення цивільних прав.
36. Особливості доказування при розгляді спорів щодо права власності.
37. Судовий порядок захисту права інтелектуальної власності.
38. Позовна давність у матеріальному та процесуальному аспектах.
39. Захист особистих немайнових прав у цивільному судочинстві.
40. Виконання судових рішень у цивільних справах: проблеми ефективності.
41. Правове регулювання договірних спорів: матеріальний і процесуальний аспекти.
42. Інститут забезпечення доказів у цивільному процесі: матеріально-правове підґрунтя.
43. Практика вирішення спорів щодо спадкових прав у судах України.

44. Розгляд справ про стягнення моральної шкоди: матеріально-процесуальний підхід.
45. Судовий захист прав споживачів у цивільному процесі.
46. Медіація як альтернативний спосіб вирішення цивільно-правових спорів.
47. Співвідношення договірної та деліктної відповідальності в судовій практиці.
48. Визнання правочину недійсним: процесуальні особливості.
49. Правові наслідки невиконання судових рішень у цивільних справах.
50. Використання електронних доказів у цивільних спорах.
51. Відшкодування шкоди, завданої незаконними діями органів влади.
52. Забезпечення участі сторін у судовому процесі через відеоконференцію.
53. Судові витрати у цивільному процесі: правова природа та порядок відшкодування.
54. Вплив судової практики ЄСПЛ на вирішення цивільно-правових спорів.
55. Застосування доктрини добросовісності у цивільному судочинстві.
56. Роль суду у формуванні єдиної практики застосування норм цивільного права.
57. Проблеми доказування у справах про деліктну відповідальність.
58. Захист прав іноземців у цивільному процесі України.
59. Виконання судових рішень у справах про інтелектуальну власність.
60. Вплив цифровізації на розвиток цивільного права та процесу.
61. Вплив воєнного стану на реалізацію цивільних прав в Україні.
62. Європейські стандарти цивільного судочинства та їх імплементація в Україні.
63. Захист права власності під час війни: міжнародно-правовий аспект.
64. Особливості нотаріального та судового захисту прав у період воєнного стану.
65. Європейський досвід цифровізації цивільного судочинства.
66. Інтеграція українського цивільного законодавства до *acquis communautaire* ЄС.
67. Міжнародні стандарти справедливого судового розгляду у цивільних справах.
68. Захист прав внутрішньо переміщених осіб у цивільному процесі.
69. Європейські підходи до захисту прав споживачів у судовій практиці.
70. Вплив рішень ЄСПЛ на реформування цивільного процесуального законодавства України.
71. Актуальні проблеми укладення електронних договорів у міжнародній торгівлі.
72. Міжнародно-правові аспекти визнання судових рішень України за кордоном.
73. Правові механізми відшкодування збитків, завданих агресією РФ, у цивільному процесі.
74. Гармонізація цивільного законодавства України із законодавством ЄС.
75. Європейський принцип верховенства права та його реалізація у цивільному судочинстві України.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Цивільний кодекс України : Закон України № 435-IV від 16.01.2003 р. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-42. Ст. 492.
4. Конвенція про правову допомогу і правові відносини в цивільних, сімейних та кримінальних справах країн СНД від 7 липня 2002 р. *Зібрання чинних міжнародних договорів України*. 2006. № 5. Кн. 1. Ст. 564.
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 62. Ст. 17.
6. Про виконавче провадження : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1404-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2016. № 30. Ст. 542.
7. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.
8. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23 червня 2005 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 32. С.1278.
9. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Закон України від 02.06.2016 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 29. Ст. 5.
10. Про судовий збір : Закон України від 08 липня 2011 р. № 3674-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 14. Ст. 87.
11. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 28. Ст. 232.
12. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1402-VIII. *Офіційний вісник України*. 2016. № 56. Ст. 9.
13. Про третейський суд : Закон України від 11 травня 2004 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 35. Ст. 412.

Основна література:

14. Цивільне право (загальна частина) : навч. посіб. / О. В. Кіріяк, Ю. П. Пацурківський, М. М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.
15. Цивільний процес : навч. посіб. / О. Г. Бортнік, О. Л. Зайцев, В. А. Кройтор та ін. ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 336 с.
16. Гусаров К. В. Цивільний процес : навч. посіб. Харків, 2022. 230 с.
17. Фурса С. Я., Бичкова С. С. Цивільний процес: теорія і практика. Концепції вчених з удосконалення законодавства про цивільне судочинство. Київ : Алерта, 2023. 640 с.
18. Цивільне процесуальне право України (Загальна частина): підручник / О. В. Гетманцев, Л. А. Кондрат'єва, Л. А. Остафійчук, А. Л. Паскар, І. Ю. Татулич ; за ред. О. В. Гетманцева. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 412 с.

19. Дзера О. В. Договірне право України. Загальна частина : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 896 с.
20. Дзера О. В. Договірне право України. Особлива частина : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1200 с.
21. Спасибо-Фатєєва І. В. Цивільний кодекс України. Науково-практичний коментар. Комплект 12 т. Київ : ЕКУС, 2022. 7840 с.

Додаткова література:

22. Деревянко Б. В., Туркот О. А., Прилуцька А. В. Захист прав суб'єктів господарювання : навч. посіб. / за ред. д.ю.н., проф. Б. В. Деревянка. 3-ге вид., перероб. і доповн. ; НАПрН України, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друк-Сервіс», 2022. 196 с.
23. Деревянко Б. В., Грещук Г. І., Туркот О. А. Застосування альтернативних способів захисту прав суб'єктів господарювання: українські реалії та досвід країн ЄС. *Економіка та право*. 2023. № 1. С. 34-42. URL : <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/633>
24. Колісникова Г. В. Захист прав споживачів щодо безпечності харчових продуктів під час військової агресії. *Цивільне право: проблеми теорії та правозастосування* : матеріали ХХІ наук.-практ. конф., присвяч. 101-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., ректора Харків. юрид. ін-ту (1962-1987 рр.) В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2023 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Національна академія правових наук України, Відділення цивільно-правових дисциплін, Харків. обл. осередок Всеукраїн. громад. орг. «Асоціація цивілістів України». Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2023. С. 169-171.
25. Марусяк Л. О. Системне тлумачення норм цивільного права. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки*. Вип. 2 (65). 2023. С. 30-34.
26. Марусяк Л. О. Цивільно-правова охорона публічних інтересів. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки*. Вип. 4 (67). 2023. С. 25-31.
27. Марусяк Л. О. Цивільно-правовий метод регулювання суспільних відносин у контексті його сучасного розуміння. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. Київ : ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», 2024. № 3. С. 20-26.
28. Маслова-Юрченко Є. О. Теоретичні аспекти захисту права на житло. *Цивільне право: проблеми теорії та правозастосування* : матеріали ХХІ наук.-практ. конф., присвяч. 101-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., ректора Харків. юрид. ін-ту (1962-1987 рр.) В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2023 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Національна академія правових наук України, Відділення цивільно-правових дисциплін, Харків. обл. осередок Всеукраїн. громад. орг. «Асоціація цивілістів України». Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2023. С. 193-196.
29. Музика Т. О. До питання про коло об'єктів цивільних прав на майно у сфері будівництва. *Цивільне право: проблеми теорії та правозастосування* : матеріали ХХІ наук.-практ. конф., присвяч. 101-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., ректора Харків. юрид. ін-ту (1962-1987 рр.) В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2023 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Національна академія правових наук України, Відділення цивільно-правових дисциплін, Харків. обл. осередок Всеукраїн. громад. орг. «Асоціація цивілістів України». Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2023. С. 202-206.

30. Тупицька Є. О. Медіація як спосіб захисту прав учасників кредитних відносин. *Цивільне право: проблеми теорії та правозастосування* : матеріали XXI наук.-практ. конф., присвяч. 101-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., ректора Харків. юрид. ін-ту (1962-1987 рр.) В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2023 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Національна академія правових наук України, Відділення цивільно-правових дисциплін, Харків. обл. осередок Всеукраїн. громад. орг. «Асоціація цивілістів України». Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2023. С. 234-236.

31. Туркот О. А. Створення та функціонування суб'єктів господарювання у сфері агробізнесу в Україні, Європейському Союзі та Стародавньому Римі. *Правове регулювання функціонування агробізнесу в Україні* : колективна монографія / Г. І. Грещук, Б. П. Ратушна, О. С. Руданецька, О. А. Туркот, Я. І. Музика ; за наук. ред. д. е. н., проф. Г. І. Грещук. Львів–Дубляни : Растр-7, 2022. 53-86 с.

32. Цивільне право України: нові виклики і перспективи розвитку : XVIII міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 98-й річниці з дня народження В. П. Маслова (Харків, 28 лют. 2020 р.).

33. Яроцький В. Л., Філонова Ю. М. «Володіння» як цивільно-правова категорія в умовах рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України. *Цивільне право: проблеми теорії та правозастосування* : матеріали XXI наук.-практ. конф., присвяч. 101-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., ректора Харків. юрид. ін-ту (1962-1987 рр.) В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2023 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. акад. прав. наук України, Від-ня цивільно-прав. дисциплін, Харків. обл. осередок Всеукр. громад. орг. «Асоц. цивілістів України». Харків, 2023. С. 42-48.

34. Bogdan Derevyanko, Olha Turkot. The genesis of corporate relations in Ancient Rome and their impact on Ukrainian legislation. *Entrepreneurship, economy and law*. № 7. 2021. P. 69-77. URL : http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/7/7_2021.pdf.

35. Derevyanko B., Nikolenko L., Turkot O., Ivanyuta N., Butyrskaya I. Mediation as an alternative form of protection of shareholders' rights in property relations. *International Journal of Public Law and Policy*. Vol. 8. No. 3/4. 2022. Pp. 227-241. DOI : [10.1504/IJPLAP.2022.124424](https://doi.org/10.1504/IJPLAP.2022.124424).

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт : Законодавство України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/index/>

2. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт : Законотворча діяльність Верховної Ради України : Законопроекти. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc2.

3. Президент України : офіційне інтернет-представництво : Офіційні документи. URL : <http://www.president.gov.ua/documents/>.

4. Урядовий портал : єдиний веб-портал виконавчої влади України : Нормативно-правова база : База документів : Пошук документів за реквізитами. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/search>.

5. Офіційний вісник України : Єдине повне офіційне періодичне видання нормативно-правових актів України. URL : <http://ovu.com.ua/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркушу курсової роботи

Львівський інститут
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
(назва навчального підрозділу)

Кафедра права

КУРСОВА РОБОТА

з _____
(назва дисципліни)

на тему: _____

Студента (ки) _____
_____
(прізвище та ініціали)

курсу _____
групи _____
спеціальності _____
_____

Керівник _____
_____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Оцінка:
Національна шкала _____
Кількість балів: _____ ECTS _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	.....
РОЗДІЛ 1.....	.....
1.1.....	.....
1.2.....	.....
РОЗДІЛ 2.....	.....
ВИСНОВКИ.....	.....
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	.....
ДОДАТКИ.....	.....

*Приклади оформлення бібліографічного опису
в списку використаних джерел*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Латковський П. П. Принципи бюджетного контролю та їх роль в регулюванні відносин в умовах цифрової трансформації. *Фінансове право в умовах цифрової трансформації* : колективна монографія / за заг. ред. Т. А. Латковської. Чернівці : Технодрук, 2021. С. 214-260.
2. Музика-Стефанчук О. А., Якимчук Н. Я. Сучасне фінансове право. Право публічних фінансів : підручник. Київ : АртЕк, 2024. 656 с.
3. Нестеренко А. С. Дослідження фінансових правовідносин як об'єкта механізму функціонування фінансової системи України. *Право та державне управління*. 2020. № 1. Т. 1. С. 205-210.
4. Нестеренко А. С. Податкова оптимізація: позитивні та негативні моменти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 5. С. 156-158.
5. Фінансове право України : навч. посіб. / М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів : СПОЛОМ, 2022. 394 с.
6. Фінансово-контрольне право : навч. посіб. / Андрущенко Г. С., Коваленко А. А., Савченко Л. А. та ін. 2-ге вид. перероб. і доп. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 348 с.

Зміст

Передмова.....	3
1. Написання курсової роботи.....	4
1.1. Етапи написання курсової роботи.....	4
1.2. Вибір та обґрунтування напрямків дослідження.....	4
1.3. Вимоги до виконання курсової роботи.....	5
1.4. Відбір та аналіз фактичного матеріалу.....	5
2. Оформлення курсової роботи.....	6
2.1. Композиція курсової роботи.....	6
2.1.1. Титульний аркуш.....	7
2.1.2. Зміст курсової роботи.....	7
2.1.3. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень та термінів (за необхідності).....	8
2.1.4. Написання курсової роботи.....	8
2.1.5. Вступ до курсової роботи.....	9
2.1.6. Основна частина курсової роботи.....	9
2.1.7. Висновки до курсової роботи.....	10
2.1.8. Список використаних джерел.....	10
2.1.9. Додатки.....	11
2.2. Технічне оформлення курсової роботи.....	11
3. Захист курсової роботи.....	13
4. Критерії оцінювання курсової роботи.....	13
5. Перевірка курсових робіт.....	15
6. Тематика курсових робіт з навчальної дисципліни.....	16
Список рекомендованої літератури.....	18
Додатки.....	21